

Sabahattin Ali

27 Nisan'a dek açık kalacak sergi, ziyaretçileri Sabahattin Ali'nin şehirlerine doğru yolculuğa çıkaracak.

Hayatını bu şehirlerde yazdı

En çok Ege'yi sevmiş

■ Sabahattin Ali'nin gözünden bu şehirlere bakınca nasıl bir tablo çıkıyor karşımıza? Hangi şehirler onda yer edinmiş?

Bu sergi uzun yıllardan bu yana çalışırken zihnimde yer eden Sabahattin Ali imgesinin bir yansıması. Her şehrin farklı bir etkisi var hayatında, kimilerinde bunalmış, kimilerinde çok mutlu olmuş. Ama her şehir onda izler bırakmış, o da bu izleri eserlerine aktarmış. Ama sanırım en çok Ege'yi sevmiş. Ankara'nın da onun hayatında çok önemli izleri var. Ömrünün en mutlu zamanlarını eşi ve kızıyla Ankara'da geçirmiş. Çok sevdiği işler yapmış.

Sevengül Sönmez

Sabahattin Ali'nin Anadolu'da yazdığı yazılar ve çektiği fotoğraflardan bir sergi hazırlayan Sevengül Sönmez, "Gördükleri, yaşadıkları, dinledikleri sergide karşımıza çıkıyor. Gözlemleri edebiyatını etkilemiş" diyor.

Türk edebiyatının mihenk taşlarından Sabahattin Ali'nin yaşamı boyunca bulunduğu Anadolu şehirlerinde çektiği fotoğraflar, gözlemleri sonucu romanlarına konu ettiği yerler bir sergiye dönüştü. Küratörlüğünü Sevengül Sönmez'in yaptığı "Şehirlere Alışamadı" sergisi Yapı Kredi Kültür Sanat'ta ziyarete açıldı. Sergide yazarın 41 yıllık yaşamı boyunca Sivas-Kayseri-Erzincan-Zonguldak'taki gezi notları ve çektiği fotoğraflar, Balıkesir Öğretmen Okulu'nda tuttuğu günlük, Kürk Mantolu Madonna'nın taslakları yer alıyor. Sergiyi Sevengül Sönmez'den dinledik.

■ Sabahattin Ali'nin şehirlerine odaklanan bir sergi neyi amaçlıyor?

Sabahattin Ali çevresiyle, çevresindeki insanlar ve mekânlarla çok ilgili biri. Doğa düşkün, şehri ve şehrin çevresini yaşamayı seven, her şeyden önce gezmeyi seven biri. Filiz Ali çocukluk yıllarına dair anlattıklarında babasının bu özelliklerini anlatırken

S. Ali'yi tanıyan herkes gibi gezmeye duyduğu merakı

da dile getiriyor. Eserlerinde de bu ilginin, güçlü gözlem gücünün etkisini görüyoruz zaten. Sergi bu merakın izinde Filiz Hanım'la konuşurken, onların yaşadığı evi, coğrafyayı, buralarda yaşanan dostlukları anlamaya çalışırken ortaya çıktı.

DOĞA BİR KARAKTER GİBİ

■ Serginin ismi "Şehirlere Alışamadı" neyi anlatmak istiyor?

Sabahattin Ali eserlerinde de doğaya bir karaktermişçesine yer veriyor. Özellikle de dağlara... Kuyucaklı Yusuf başta olmak üzere coğrafyanın insan ruhu ve davranışları üzerindeki etkisini çok iyi anlatıyor. Kendisi de şehirde yaşayan ama bunalınca doğaya sığınan biri. Bu nedenle sergiye Kuyucaklı Yusuf'tan bir cümleyi isim olarak seçtim: "Şehirleri Alışamadı"

■ Ziyaretçiler bu sergi konsepti çerçevesinde nasıl bir Ali ile karşılaşacaklar?

Beni bu sergi vesilesiyle sasır-tan şey ise Sabahattin Ali'nin gerçekten çok gezmiş olması. Ve gezdiği yerleri bir belgeselci titizliğiyle fotoğraflamış olması. Çok erken sayılabilecek bir tarihte 1930'ların

başında fotoğrafa merak salmış; çevresindeki her şeyin fotoğrafını çekmiş. Sabahattin Ali arşivinden çıkan ve bu sergiyi tasarlamamı sağlayan da Kayseri-Sivas-Erzincan-Zonguldak gezini anlatan ve bugüne dek yayımlanmayan gezi notları oldu. Sabahattin Ali, bu gezide ve başka şehirlere yaptığı gezilerde notlar alıp bu notları eserlerinde değerlendirmiş.

■ Bu şehirler, Sabahattin Ali'nin yazırlık serüveninde nerede duruyor?

Sabahattin Ali çok iyi bir gözlemci. Bu gözlemleri onun edebiyatını da doğrudan etkiliyor. Belki de onu bu kadar özel bir yazar kılan bu ayrıntılar. Gördükleri, yaşadıkları, dinledikleri tüm gerçekliğiyle özellikle de öykülerinde karşımıza çıkıyor. Yozgat "Hanende Melek"i, Ankara'da "Yeni Dünya"yı, Kazdağları "Hasan Boğuldu"yu gözlemleri sonucunda yazıyor. Hapishanede tanık olduklarını da "Bir Şaka," "Kafa Kâğıdı", "Kazlar" öykülerinde. Elbette iç dünyasını da buralarda yazdığı şiirlerde. "Aldırma gönül aldırma" nakaratıyla bildiğimiz "Hapishane Şarkısı" Sinop Hapishanesi'nin ürünü.

Seray Sahinler Demir